

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Defensio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

MENAPII. CAP. XXXIX.

Menapiorum autem pelta rubra erat in alba parma, sed infra in eo albo sub pelta canis lutei coloris, pedibus ad cursum quantum fieri possit, exporrectis, utero ad peltam verso, dorso parmae superficiem spectante.

VESONTES. CAP. XL.

Vesontes, qui sub illustri viro Magistro peditum militabant, parmam habebant peltis quatuor caeruleis insignem, quadrangulari situ intra parmae marginem & centrum dispositis: centram autem in partes quatuor decussatum, quarum duae albae, caeruleae duae. Circa centrum coloris rubri circulus, & in parmae ambitu alter itidem ruber conspicitur.

ANCILIA. CAP. XLI.

Ejusdem omnino significati Ancile est, cujus figura, ut ex veterum numis habetur, ovalis est, ductu quidem oblongiore: quod, ne cui dubium relinquamus, ex Antonini Pii numo didicimus, ab cujus altera facie scuta tria una serie disposita, ea qua diximus figura conspiciuntur, quibus inscriptio subiecta est, ANCILIA. In altero Antonini ejusdem numo scuta sex habentur anciliorum specie, ut paria duo, uno super alterum sublato, partem inferiorem ostendent, qua scilicet brachium insertatur: mox singula utrique pari appensa, quae umbonem spectandum objiciant, in eum quem vides modum. Litera nonnullae in eo quem attrectavi numo detrita sunt, una excepta locutione, SUPERATO: ubi etiam duo prima elementa ita curta sunt, ut vix discerni ab oculatissimo quoque possint.

SAPIENTIA. CAP. XLII.

Ea plurimum forma scuta sunt, quae Palladi dedicantur: quamvis non negarim orbiculari etiam specie nonnumquam facta, cujusmodi est Argolicus clypeus, quem Maro cum Phœbea confert lampade. Hieroglyphicum vero id esse plerique volunt, ut orbem indicare videatur, qui sub clypei specie regatur à sapientia. Quare Martianus Capella, qualisqualis author est, ita de Pallade ait:

Hinc tibi dat clypeum sapientia, quod regat orbem.

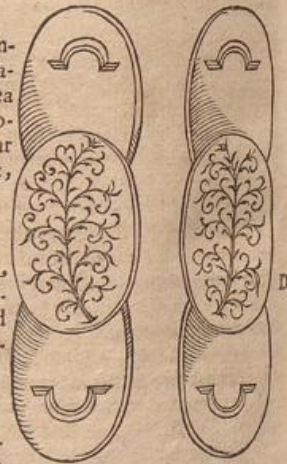
PAVITATIO. CAP. XLIII.

DE Medusa vero, quae fit in umbone medio figurata idem sentit, quod in serpentis commentario diximus, ubi de Domitiano loqueremur, qui Medusae signum gestare solitus est ad stuporem, quem affectabat de se inter mortales concitari. Martiani versus de Medusa:

Quod pavidum stupitet sapiens solertia vulgus.

DEFENSIO. CAP. XLIV.

Ita vero scutum pro defensione ponitur, ut milites eos ignominiose notari passim videas, qui plus salutis & spei in scuto, quam in gladio possident, Scipionis praecipue dictorio notum, cum militi, qui clypeum elegantius ornaverat, dixit: *Non miror quod clypeum tanta ornaris cura, in quo plus praesidii statuas, quam in gladio.* Scuto vero

Antonini
Pii numis-
ma.

Quoniam
Medusa ca-
put inspi-
cantes in sa-
na verten-
tur.

Scipionis
dictum.

A vero nos coronatos ait Palmographus pro tuto circumseptos munimine: monitiones enim plurimum in orbem circumduci consueverunt.

DEDITIO. CAP. XLV.

Est & deditio signum clypeus, si caput ei summittatur, quod apud Appianum legas, ubi Afranii & Petreii turmæ quædam à Cæsare circumventæ, capita clypeis subjecere deditiois indicio. Alibi scuta supra caput sublata, & hujusmodi junctis umbonibus progressus oppugnationem ostendit: qualia Romæ passim in columnis & triumphalibus arcubus, aris, clypeisque conspiciuntur.

INITIUM PUGNÆ. CAP. XLVI.

Scuta vero hastis illiis pugnæ initium significabant: siquidem moris erat cum primum hostes collatis signis in propinquum ita processissent, ut jamjam pugna esset ineunda, ad concitandos milites uno eodemque tempore sub datum signum scuta percutere hastis, strepitu quam maximo possent excitato: quem morem apud Marcellinum invenias. Eundem morem hunc à Græcis observatum tradit Xenophon, sed ad Equos incitandos fieri solitum. Apud Philostatum etiam, ubi de expiationibus ad Achillis tumulum agitur, legere est, milites qui ad tumulum succederent, post hymnum, quem cecinissent, scuta hastis solitos incutere, quemadmodum in bello fieri solet, cujus hęc sunt verba: *ωρεσθησαν δε τῶ σήματι μετὰ τὸ ὕμνον, αἰσῆς μὲν: ὡσπερ ἐν πολέμῳ, περιμεδὲς πείτο.*

PLAUSUS. CAP. XLVII.

Quod vero milites initio pugnæ facere consueverunt, togati, fabula vel concione, quam spectatum vel auditum venissent, absoluta, scabellorum crepitem faciebant, eo scilicet plausu actoribus gratulati. Hinc apud M. Tullium oratione pro Cælio legas: *Deinde scabella concrepant, auleum tollitur.* Diciturque illud de Caligula apud Suetonium: *Et quondam tres consulares secunda vigilia in palatium accitit, multaq; extrema metuentes super pulpitum collocavit: deinde repente magno tibiærum & scabellorum crepitu, cum palla tunicaque talari profliit, & decantato canticò abiit.*

HONORES. CAP. XLVIII.

Clypeis unde nomen incidi, describere facta pulchra moris fuit, unde qui nihil adhuc strenue in bello gessissent, alba utebantur parma, de quo Virgilius: *Parmæ, inglorius alba.* Donabantur ab Imperatoribus honori militibus, atq; etiam diis, quare sæpius apud Livium legas, argentea clypea templis illata, ac diis dicata. Hic nonnulli vocabulum à sculptura factum voluere, quod in his omnino imagines haberentur, in qua quidem sententia Plinius est: *scutis enim (ait ille) qualibus apud Trojâ Clypei, etymon.* pugnatum est, continebantur imagines, unde & nomen habuerunt clypeorum, non, ut perversa Grammaticorum subtilitas voluit, à cluendo deduci. Sed quoniam in Grammaticos incidimus, inter clipeum per i, & clipeum per u, differentiam ponit Cornelius Fronto, clipeumque per u, quæ omnino ypsilon Græca est, imaginis esse dicit, per i vero armorum. Apud Virgilium tamen, *Mutemus clypeos* legas, ubi de armis dubio procul intelligendum. Sed & in iis imagines fuisse, Servius attestatur, qui Græcorum in Clypeis Neptunum, in Trajanorum Minervam pictam fuisse dicit. Sed nihil sit horum, quomodo se pro Trojanis venditassent, nisi Trojanorum insignia in clypeis apparuissent? Sedenim alii sunt, qui genus, non scriptioem, differentiam facere putarint: ait enim Labienus, clypeum neutro genere Imaginem significare, virili vero inter arma poni. A quo diversus est Pomponius dubii sermonis libro secundo, ubi Clypeus & Clypeum indistincto genere dici ait, sed litera differre, ut pugnatarium per i, Clipeum dicamus, imaginem vero per u, Clupeum, ut etiam ex Cornelio dicebamus. Eam vero differentiam improbat Charisius, qui Clipeus per i, & Clupeus per u, non alia ratione dici asseverat, quæ Maxumus & Maximus, Optimus & Optumus, propter communionem i & u literarum. Sane Clypeum utroq; genere pro scuto Virg. posuisse, agnoscit Nonius Marcellus, non malus author: *Ardentes* quippe *Clypeos*, & ita alibi, & nono: *Clypeum superintonat ingens*; Clypeum ingens recto casu indubitato legit Nonius, cui Servius assentitur, dum per hoc expressum ait illud Homericum *ἀρδόντι δὲ πύχ' Ἰν δὲ τῶ*, quod etiam alibi Virgil. expressit: *Sonitum super arma debere.* Sed ut has Grammaticorum altercationes omittamus, quamvis hæc tibi doctissime Nicolæ, numquam displicue-